

Bijlage 8

Quickscan Archeologie, Nieuwstraat

1 Status

Het betreft hier een quickscan (qs) en nadrukkelijk geen bureauonderzoek. De qs betreft een eerste, snelle inventarisatie van de archeologische verwachtingskans. Het is geen uitputtend onderzoek. Wel is de qs afgeleid van een al eerder uitgevoerd bureauonderzoek voor de zuidelijke binnenstad: RAAP-Rapport 2863. Het plangebied is hierin opgenomen.

2 Administratieve gegevens

Toponiem	: Nieuwstraat (oostzijde)
Straatnaam	: Nieuwstraat
Plaats	: Arnhem
Gemeente	: Arnhem
Provincie	: Gelderland
Projectcode gemeente Arnhem	: Nieuwstraat AR18.04
RD-coördinaten	: 190607/443455
Oppervlakte plangebied	: Circa 1100 m ²
Kadastrale gegevens	: O7601, O7820-21, O7866
Opdrachtgever	: Gemeente Arnhem, R. van Dijk
Datum quickscan	: 25-01-2018
Opsteller quickscan	: M. Defilet

3 Archeologische verwachtingskaarten

IKAW	: N.v.t.
Gemeentelijke verwachtingskaart	: Middelhoge verwachting, ter plaatse van vesting (zeer) hoge verwachting en archeologisch waardevol gebied

4 Geo(morfo)logie

Het plangebied bevindt zich in een oud Rijndal, net ten zuiden van de stuwwalafzettingen. In het oude Rijndal liep ook de Jansbeek. Natuurlijke afzettingen worden gevormd door Holocene lagen (Formatie van Echteld) en oudere Pleistocene lagen (Formatie van Kreftenheye). Op de natuurlijke afzettingen bevindt zich een ophogingspakket dat meer noordelijk vanaf de middeleeuwen dateert. Verstoring van dit pakket (met eventuele sporen) vond plaats na WOII tijdens de wederopbouw van de stad.

5 Vindplaatsen/waarnemingen

Het plangebied bevindt zich in de historische binnenstad waar bewoning teruggaat tot de 7e eeuw. Het plangebied werd pas na 1623 bij de stad betrokken toen de vesting in zuidelijke richting werd uitgebreid in verband met de Tachtigjarige Oorlog. Kaartmateriaal toont voor het plangebied:

- 1570: uiterwaard. Gracht aan de noordzijde van het plangebied (Weerdjesstraat)
- 1640: stadstuinen en vesting (muur/wal) aan de zuidzijde plangebied bij de Rijnkade. Weerdjesstraat: gracht
- 1882: erven, tuinen en bijgebouwen. Vesting is gesloopt, grachten zijn gedempt
- WOII: oorlogsschade aan panden, loopgraven aan de zuidzijde van het plangebied omgeving Rijnkade

6 Werkzaamheden

Sloop en nieuwbouw, eventueel sanering/CE-onderzoek.

7 Advies

Er zijn in het plangebied archeologische waarden te verwachten:

- Noordzijde: middeleeuwse gracht (is ook als haven gebruikt)
- Zuidzijde: vestingdeel uit de 17e eeuw
- Vroeg 19-eeuwse huizen met erven e.d.
- Structuren in tuinengebied tussen 1640-1832, afvallagen van de stad
- Kelders met oorlogspuin WOII; loopgraven en gerelateerde zaken aan de zuidzijde van het plangebied bij de Rijnkade
- Diepere niveaus: scheepsresten (oud Rijndal), prehistorie

Waarnemingen uit de omgeving (zuidelijke binnenstad, aanleg Jansbeek) wijzen uit dat van de 19e-eeuwse bebouwing, circa de bovenste meter van de bodem, in het algemeen veel is verstoord. In het plangebied zal dat naar verwachting ook zo zijn gezien de wederopbouw hier. Grachten e.d. reiken echter erg diep, beneden het verstoringsniveau van WOII. Van de situatie tussen 1640 en 1832 zal ook nog het nodige bewaard zijn gebleven.

N.B.: het doen van uitspraken over verstoringen en diepten is hachelijk. Plaatselijk kan de bodem erg diep geroerd zijn, en op andere plaatsen weer niet. Zo is van de 19e-eeuwse situatie ter hoogte van Oostpol aan de Weerdjesstraat veel intact teruggevonden. Wel kan worden gesteld dat bij kelders die tot circa 2 m diepte reiken, waarschijnlijk alleen nog grachtresten aanwezig zullen zijn en jongere archeologie is verdwenen. Op een dergelijke diepte bestaat overigens een kans op scheepsresten (oud Rijndal) en prehistorische archeologie.

Advies is gebouwen te slopen tot op maaiveld en door middel van proefsleuven een nadere inventarisatie plaats te laten vinden. Indien kelders hierbij in de weg staan/ook weg moeten, dan kunnen deze onder archeologische begeleiding worden verwijderd. Gezien de natte condities moet rekening worden gehouden met bemaling.